

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: **D. K.,**

zastoupena Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem

sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**

sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2019 č. j. MPSV-2019/44967-923, o nepřiznání příspěvku na péči,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 8. 3. 2019 č. j. MPSV-2019/44967-923 **se zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobní body.

1. Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 22. 3. 2019 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2019 č. j. MPSV-2019/44967-923 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky ze dne 16. 10. 2017, nepřiznávající mu příspěvek na péči podle ustanovení § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“).
2. Žalobce podle svého přesvědčení nezvládá životní potřeby mobilita, orientace, osobní aktivity, péče o domácnost a implicitně pak péče o zdraví. Žalobce tvrdí, že špatně zvládá všechny aktivity, které podmiňují zvládání životní potřeby mobility, a s oporou francouzských holí ujde maximálně 100 metrů. Z důvodů hypoglykemie bývá dezorientován po dlouhou dobu, závěr posudkového lékaře, že po odeznění příznaků je plně orientovaný a funkční, považuje za zcela neodborný. Špatně se orientuje v místě bydliště, nedosáhne cíle své cesty z důvodu zlé orientace, špatně rozlišuje zvuky mimo přirozené prostředí a špatně se orientuje z důvodu zhoršeného zraku. Žalobce nemůže plánovat a uspořádat osobní aktivity, společenský styk a volnočasové aktivity, protože se podrobuje dlouhodobé imunosupresivní léčbě a musí se vyhýbat možnému riziku nákazy. Nemůže manipulovat předměty denní potřeby, obstarat si denní nákup, neuvaří si teplé jídlo, nemůže vykonávat běžné práce. Trpí syndromem nerozpoznání hypoglykemie, což jej při současném postižení nervů ohrožuje na životě. Podle žalobce je posudek posudkové komise neúplný, vnitřně rozporný a žalobce nezvládá minimálně tři životní potřeby.

Stanovisko žalovaného.

3. Žalovaný s žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Posudek splňuje veškerá kritéria a odpovídá na všechny žalobcem vznesené námitky.

Posouzení krajským soudem.

4. Krajský soud poté co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení napadeného rozhodnutí žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

A. Zjištění ze správního spisu.

5. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce požádal o příspěvek na péči dne 6. 8. 2017. Dne 8. 8. 2017 proběhlo u žalobce sociální šetření, ze kterého vyplývá, že

žalobce trpí zhoršenou motorikou celého těla, trnou a brní mu obě dolní končetiny, třesou se mu ruce, má potíže se zrakem, hypoglykemické záchvaty i 2x denně, má potíže s chůzí, ohýbání kolen, používá francouzské hole, buď jednu, se kterou ujde cca 300 metrů i v nerovném terénu, při zhoršení stavu používá obě. Vyjde a sejde schody v rozsahu jednoho patra, je to ale pro žalobce vyčerpávající. Uvedl, že jeho duševní stav a orientace se odvíjí od aktuálního zdravotního stavu, v případě, kdy je mu nevolno, bývá zmatený a dezorientovaný. Nevyhledává společnost lidí a vyhýbá se zvýšené koncentraci lidí z důvodu snížené imunity. Je schopen dodržovat léčebný režim, ale v případě hypoglykemických stavů, které přijdou bez předchozích příznaků, si nepřivolá pomoc ani nezavolá; omdlí a probere se až za dvě, tři hodiny. Závěr sociální šetření spočíval v konstatování, že žalobce potřebuje pomoc při péči o svoji osobu a pomoc v péči o domácnost, potřebnou péči zajišťuje paní G. K., manželka, která bydlí na jiné adrese a k žalobci dochází minimálně co druhý den.

6. Dne 27. 9. 2017 zpracoval posudkový lékař OSSZ posudek o zdravotním stavu žalobce se závěrem, že nejde o osobu, která se podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby, neboť dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nevede k neschopnosti zvládat alespoň tři a čtyři základní životní potřeby; žalobce potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc pouze při zvládání životní potřeby péče o domácnost.
7. Dne 16. 10. 2017 úřad práce žalobci příspěvek na péči nepřiznal s poukazem na shora uvedený posudkový závěr. Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal odvolání, ve kterém namítl nezvládnutí zejména životních potřeb mobilita a orientace; každodenní pomoc a dohled podle něj potřebuje při zvládání osmi základních životních potřeb. V rámci odvolacího řízení byl dne 6. 12. 2018 zpracován posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) ve složení předsedy komise, lékaře s odborností interní lékařství a tajemnice, se závěrem, že u žalobce nejde o osobu, která se podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Podle posudkové komise žalobce trpí diabetem mellitus 1 typu s mnohočetnými komplikacemi (polyneuropatie dolních končetin, retinopatie, nefropatie), který je rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, poruchou rozpoznávání hypoglykemie, stavem po opakovaných hypoglykemických kómatech, stavem po transplantaci Langerhansových ostrůvků (srpen 2018) a esenciální hypertenzí. Žalobce nezvládá základní životní potřebu péče o domácnost. Hypoglykemické stavy nejsou stavem trvalým, trvají 1 – 2 hodiny a po odeznění je žalobce orientovaný, mobilní, komunikující, schopným zvládnout péči o svou osobu. Žalobce bydlí sám a pečující osoba jej navštěvuje co druhý den, nejedná se o pomoc každodenní. Po úspěšné transplantaci Langerhansových ostrůvků lze předpokládat zlepšení průběhu diabetu.
8. Následně byl dne 14. 2. 2019 zpracován doplňující posudek s ohledem na nové předložené lékařské zprávy z 5. 9. 2018 a 19. 12. 2018. Posudková komise ve stejném složení došla ke stejnému závěru. Podle posudku *„mobilita není tak významně omezena, aby mohla být hodnocena jako nezvládnutá základní životní potřeba, rovněž i orientace. Při adekvátní terapii by měly křeče a bolesti DKK odeznít. Je orientovaný ve všech směrech. Popisovaná retinopatie nezpůsobuje takovou poruchu vidění, která by způsobila ztrátu orientace. Vyřizování osobních záležitostí není každodenním úkonem, není zdravotní*

důvod, aby byl při dodržení preventivních opatření omezen v navazování kontaktů s jinými osobami. Je schopen napláňovat, stanovit a dodržet denní program“.

9. Následně žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím.

B. Posouzení žalobních bodů.

10. V první řadě krajský soud považuje za vhodné shrnout relevantní právní úpravu podmínek poskytnutí příspěvku na péči ve smyslu zákona o sociálních službách a jeho prováděcích předpisů, a to ve znění platném a účinném k datu rozhodování správního orgánu. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách platí, že *příspěvek na péči (dále jen příspěvek) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby*. Žalobce je osobou starší 18 let věku, a proto podléhá definici závislé osoby podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, která v písmenu a) pro minimální, tedy lehkou závislost (stupeň I.) považuje stav, *jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není osoba schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby*. Základní životní potřeby jsou upraveny v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách a jsou jimi a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Schopnost zvládat základní životní potřeby vymezuje příloha 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. (dále jen „vyhláška“).
11. Z judikatury Nejvyššího správního soudu i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, *„pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25). Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).
12. Žalobce namítá neúplnost a vnitřní rozpornost posudku posudkové komise.
13. Co se týče žalobcem namítané nezvládnutí životní potřeby mobility, jak bylo uvedeno výše, podle posudku mobilita *„není tak významně omezena, aby byla hodnocena jako*

nezvládnutá“, a bolesti dolních končetin by měly při správné terapii odeznít. Ze sociálního šetření vyplývá, že žalobce uvedl zvládnutí chůze v délce 300 metrů. Podle lékařské zprávy ze dne 5. 9. 2018 a 19. 12. 2018 žalobce pro bolesti musí po 100 metrech zastavit, chůzí se bolesti spíše zhoršují. Krajský soud konstatuje, že zvládnutí aktivity chůze krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200metrů, je stavem nutným pro zvládání základní životní potřeby *mobilita* podle přílohy č. 1 vyhlášky, písmene a) bod 4. Posudkoví lékaři se v posudku nijak nevypořádali se skutečností, vyplývající z lékařských zpráv a tvrzení žalobce, že žalobce neujde více než 100 metrů; neuvedli, zda jde o subjektivní pocit žalobce nebo o omezení vyplývající z jeho zdravotního postižení, své tvrzení o tom, že *„by měly křeče a bolesti DKK ustát“* a že mobilita není tak významně omezena, aby byla hodnocena jako nezvládnutá, nijak nerozvíjí. Není tedy zřejmé, zda žalobce skutečně nezvládá pohybovat se krok za krokem alespoň 200m, jak předpokládá vyhláška pro zvládnutí této životní potřeby, není ani zřejmé, jakou terapii mají lékaři na mysli, zda již byla zahájena a proč dosud bolesti neodezněly, zda je tomu pro současnou nevhodnou terapii nebo snad z důvodů na straně žalobce (nepodrobení se terapii či jiná léčebná chyba). Lze přisvědčit žalobci, že výhled do budoucna na možné uzdravení nic nevypovídá o zdravotním stavu žalobce ke dni posouzení posudkovou komisí. Správní orgány tak nemohou mít v posudku a jeho doplnění dostatečný podklad pro posouzení otázky zvládání základní životní potřeby *mobilita* podle § 9 odst. 1 písm. a) zákona o sociálních službách a přílohy č. 1 písm. a) vyhlášky, a to v rozsahu aktivity 4. *pohybovat se krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200metrů, a to i po nerovném terénu*. Neschopnost zvládat kteroukoliv aktivitu, byť za použití běžných facilitátorů, v přijatelném standardu má za následek závěr o nezvládání základní životní potřeby, jak vyplývá z § 1 odst. 4 a § 2a vyhlášky; nedostatečný podklad pro posouzení této otázky tak má vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí a soud proto shledal tuto námitku důvodnou.

14. Žalobce namítal nepřesvědčivost posudku, co se týká zvládání životní potřeby orientace. Posudek uvádí k zvládnutí orientace *„taktéž“* jako zvládání mobility, dále uvádí, že *„retinopatie nezpůsobuje takovou poruchu vidění, která by mu způsobila ztrátu orientace“*, a dále, že v důsledku hypoglykemie je žalobce *„dezorientovaný pouze dočasně“*. Podle žalobce a sociálního šetření má žalobce hypoglykemické záchvaty i dvakrát denně a je po nich dezorientován 3-4 hodiny. I v tomto směru posudek podle názoru krajského soudu nesplňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Pokud by odpovídala četnost hypoglykemických záchvatů a délka jejich následků, jak tvrdí žalobce a vyplývá i ze sociálního šetření, byl by žalobce dezorientovaný i 8 hodin denně, což stěží lze hodnotit jako dočasnou dezorientaci, která nebrání schopnosti *orientovat se v přirozeném sociálním prostředí v obvyklých situacích a přiměřeně na ně reagovat*, jak vyžaduje přílohy č. 1 písm. b) bod 4. a 5. vyhlášky. Nicméně jakýkoliv odborný závěr v tomto směru v posudku chybí; nedostatečný podklad pro posouzení této otázky tak má vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí a soud proto shledal tuto námitku důvodnou.
15. Žalobce namítl neúplnost a nepřesvědčivost posudku, co se týká zvládání životní potřeby osobní aktivity, kdy z důvodu imunosupresivní léčby není schopen styku se společenským prostředím a vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí (volnočasové aktivity a vyřizovat své záležitosti). Z posudku vyplývá, že *„není zdravotní důvod, aby byl při dodržování preventivních opatření omezen v navazování kontaktů s jinými“*

osobami“. I v tomto směru považuje krajský soud posudek za nepřesvědčivý a neúplný. Posudková komise nevysvětlila, jaké jsou preventivní opatření při imunosupresivní léčbě, a zda, proč a jak omezují pacienta v jeho společenských kontaktech, ani proč se žalobce mylí, má – li za to, že v důsledku této léčby nesmí přijít do kontaktu s lidmi a proč není ohrožen, jak se domnívá. Správní orgány tak ani zde nemohou mít v posudku a jeho doplnění dostatečný podklad pro posouzení otázky zvládání základní životní potřeby *osobní aktivity* podle § 9 odst. 1 písm. i) zákona o sociálních službách a přílohy č. 1 písm. i) vyhlášky, a to v rozsahu aktivity 5. *vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti*. Neschopnost zvládat kteroukoliv aktivitu, byť za použití běžných facilitátorů, v přijatelném standardu má za následek závěr o nezvládání základní životní potřeby, jak vyplývá z § 1 odst. 4 a § 2a vyhlášky; nedostatečný podklad pro posouzení této otázky tak má vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí a soud proto shledal tuto námitku důvodnou.

16. Konečně, v posudku krajský soud postrádá jakoukoliv odpověď na žalobcovu námitku, že není schopen rozpoznat hypoglykemický záchvat a přivolat si pomoc, když v diagnostickém souhrnu je onemocnění poruchou rozpoznání hypoglykemií uvedeno. Rozpoznat zdravotní problém v případě potřeby vyhledat či přivolat pomoc je přitom podle přílohy č. 1 písm. h) bod 3. vyhlášky aktivitou, jejíž zvládnutí je podmínkou pro zvládnutí životní potřeby péče o zdraví ve smyslu § 9 odst. 1 písm. h) zákona o sociálních službách, posudková komise se však k této životní aktivitě nevyjádřila vůbec. V tomto bodě je posudek nepřezkoumatelný, nedostatečný podklad pro posouzení této otázky tak má i zde vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí a soud proto shledal tuto námitku důvodnou.
17. Krajský soud konstatuje, že hodnocení posudkové komise není dostatečně úplné a přesvědčivé, proto pro závěr žalovaného o tom, že žalobce nezvládá toliko jednu životní potřebu a nesplňuje tak podmínky § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách pro alespoň základní, tedy lehký stupeň závislosti na péči jiné osoby, nemá podklad ve spise. Z tohoto důvodu krajský soud postupem podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém doplní dokazování k vytýkaným vadám ve vztahu k posouzení zvládání základní životní potřeby mobilita, orientace, osobní aktivity a péče o zdraví.

C. Náklady řízení.

18. V řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, kterému v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Podle obsahu spisu mu však žádné náklady řízení nevznikly a soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků řízení náhradu nákladů řízení nepřiznal. O odměně ustanoveného zástupce žalobce krajský soud rozhodne samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 29. ledna 2020

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje